

“Een bordspel? Da's groepsdynamiek en strategie”

“Bordspellen leren je strategisch denken en geven je inzicht in groepsdynamiek. Heel geschikt voor in de klas”, zegt professor Mark van Achter. Klasse-redacteur Kyra zet zich aan de speeltafel in zijn Antwerpse café ‘The Playground’. Ze ontdekt bordspellen voor kleuter- tot secundair onderwijs.

© Katoo Peeters

“Hoe komt een professor Economie erbij om een **café met bordspellen** te openen?” De kleurrijke koffiebar ‘The Playground’ in de schaduw van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal ruikt nog nieuw. Ik zie stapels spellendozen, van vloer tot plafond. Sleutelhangers met Rubik’s Cubes. Barista Leni serveert stamgast Stijn een ijskoffie met recycleerbaar rietje.

Burn-out

“Spellen zijn een rode draad in mijn leven”, lacht Mark terwijl hij nog snel een broodje weghapt. “Aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam was ik al bezig met **speltheorie**.

beslissingen van de 'spelers', krijg je een bepaalde uitkomst. Ik bracht die verschillende uitkomsten in kaart."

Maar de universitaire wereld begon Mark tegen te staan. "Het **eenzame bestaan** van een onderzoeker bleek uiteindelijk niets voor mij. De beenharde strijd om te publiceren, kwam daar nog eens bovenop." Hij belandde in een burn-out en verdiepte zich in wat hem wél energie gaf: bordspellen.

© Katoo Peeters

800 bordspellen

"Bij een bordspel denken de meeste mensen aan *Monopoly*. Hooguit kennen ze *Catan*. Er is zoveel meer te ontdekken!" Mark toont me het ene na het andere spel. Ik herken *Carcassonne* en *Ticket to Ride*, maar ontdek ook nieuwe spellen. Zeker in de middeleeuwse kelder, een schatkamer voor wie graag lange thematische spellen speelt.

"Thuis verzamelde ik over de jaren heen meer dan 800 bordspellen", bekent Mark. "Ik wilde dat anderen die ook ontdekten. En wat **begon met spelavonden**, groeide uit tot een pop-up spellencafé in Antwerpen-Centraal en nu deze nieuwe vestiging. Hier kan iedereen terecht, van de leek tot de geek."

“Misschien is het de **leraar in mij**”, knipoogt hij, “die drang om mijn passie te delen. Mijn vader was schooldirecteur, mijn moeder gaf les. Ook ik nog altijd trouwens, inmiddels aan de KU Leuven Campus Antwerpen. Zonder publicatiedruk. Stijfjes achter een kathedraal uitleg geven, dat is niets voor mij. Ik wil mijn studenten dingen laten ervaren, waarbij ze onbewust leren. Bordspellen zijn daarvoor ideaal, vooral de coöperatieve.”

“In een ‘coöp’ spelen studenten mét elkaar in plaats van tegen elkaar. Je zoekt samen een oplossing: hoe geraken we uit deze doolhof, hoe ontmantelen we deze bom?” Zoiets als een escape room, opper ik. “Daar domineren vaak de natuurlijke leiders. In een coöperatief bordspel krijgen **ook de stillere spelers** ruimte. Zeker als je non-verbaal speelt. Wil je het anders eens proberen?”

© Katoo Peeters

We spelen *Magic Maze*

Het spel dat Mark op tafel legt, lijkt eenvoudig. We moeten 4 gekleurde pionnen naar de uitgang van een doolhof bewegen. Maar in plaats van elk een kleur te kiezen, krijgen de spelers een kaartje met een duwrichting. Ik mag alleen naar rechts duwen, mijn buurman alleen naar links. Met 4 spelers kunnen we de pionnen alle richtingen uitsturen en **samen** de weg naar de uitgang te puzzelen.

deze missie te volbrengen, zullen we elkaar dus goed en snel moeten inschatten. Gelukkig hebben we elk **speciale krachten**.

Mijn speciale kracht is dat ik door wormgaten pionnen naar de andere kant van het spelbord kan sturen. Die moet ik gebruiken, denk ik. Ik verzet de gele pion. 1 stapje dichterbij het wormgat. Maar de anderen blijven op mijn kaartje tikken, een non-verbaal teken. Ze willen dat ik nog een zet doe, maar welke? De tijd is bijna om.

Ik blokkeer.

Strategisch denken voor kleuters

"Als je vaker coöps speelt, leer je je medespelers beter inschatten", troost Mark. "Je anticipeert op hun acties en denkt enkele stappen vooruit. Zo leer je strategisch denken. Als dat wederzijds werkt, ervaar je als groep een '**team flow**'. Je ziet meteen wie er out of the box denkt. Jij wilde meteen door een wormgat, in plaats van gewoon opzij."

Gelukkig bestaat er ook een **versimpelde versie** van Magic Maze, zonder wormgaten. "Kinderen vanaf 4 jaar begrijpen eenvoudige spelregels", geeft Mark aan. "Zelfs de oudste kleuters kan je dus al strategisch leren denken!"

Maar die wormgaten zetten me wel aan het denken. Wat als je bij een coöp niet *wil* meedoen met de groep?

Veilig grenzen aftasten

"Ken je het '**gevangenendilemma**'?" vraagt Mark. "2 verdachten krijgen elk 2 jaar celstraf, tenzij één van hen bekent. Die gaat dan vrijuit, maar de ander krijgt 10 jaar. Als beiden bekennen, krijgen ze elk 5 jaar. Wat zou je kiezen?"

Zwijgen, zeg ik instinctief. "Probeer dat eens in een spelcontext, onder tijds- en groepsdruk. Dan komen plots ego's naar boven. Een bordspel is daarin een veilige plek om grenzen af te tasten. Hoe ver kan ik **mijn zin doordrijven**, zonder dat de groep dit afstraft? Op de speelplaats ligt dat gevoeliger."

"Bordspellen verraden dus veel over groepsdynamica. Wie panikeert snel, wie brengt rust in de groep? Wie onderhandelt, wie gaat voor zichzelf? Wie is een leider, wie is volgt eerder? En wat gebeurt er als je die rollen omdraait? Waardevolle informatie voor een leraar of directeur."

Digitale detox

En **verslavend**. Een paar ijskoffies en coöps later, ben ik compleet de tijd uit het oog verloren. Net als de mails en appjes op mijn smartphone. "Nóg een voordeel aan bordspellen: het is een digitale detox", knikt Mark. "En in een wereld waarin we zoveel tijd alleen achter schermen doorbrengen, is dat erg welkom."

1 Magic Maze / Magic Maze Kids

1-8 spelers – 15 minuten – vanaf 8 jaar (kleuterversie vanaf 4 jaar) – strategisch denken, non-verbale communicatie

In *Magic Maze* ben je geen kleur, maar een actie. De spelers bewegen in 'real time' alle pionnen richting de uitgang van het doolhof, maar alleen in de duwrichting van hun actiekaartje. Praten is verboden, dus kinderen moeten anticiperen welke zet een andere speler zal doen. De editie voor oudere spelers bevat elementen die het spel wat complexer maken.

2 Concept Kids Dieren

2-12 spelers – 20 minuten – vanaf 4 jaar – creativiteit, verbale communicatie

Concept Kids Dieren is een soort Wie is het? met dieren. Eén speler duidt op het spelbord eigenschappen aan: waar leeft het, wat eet het, hoe beweegt het? De rest moet raden om welk beest het gaat. De set dierenkaarten is erg uitgebreid (orka, toekan ...), dus voor jonge kinderen maak je best vooraf een selectie.

3 The Mind

2-4 spelers – 20 minuten – vanaf 8 jaar – team flow, non-verbale communicatie

Iedere speler van *The Mind* krijgt een gedekte kaart met een getal van 1 tot 100. Die moeten ze in oplopende volgorde neerleggen, zonder dat ze elkaars getal kennen. Het spel verloopt in stilte, dus elkaars lichaamstaal aflezen is cruciaal. Per ronde krijgen de spelers een extra kaart, waardoor het risico op fouten toeneemt.

4 Fuse

1-5 spelers – 10 minuten – vanaf 10 jaar – stressmanagement, onderhandelen, strategisch denken

In *Fuse* ontmantel je samen een reeks bommen. Dat doe je met behulp van gekleurde dobbelstenen, die je elke beurt zo gunstig mogelijk probeert te verdelen onder de spelers. Daarmee leren tieners onderhandelen. Want wat

5 Pandemie

2-4 spelers – 45 minuten – vanaf 10 jaar – leiderschapsrollen, strategisch denken

In *Pandemie* probeer je samen een wereldwijd virus te genezen. Elke speler heeft een andere functie, bijvoorbeeld arts of coördinator, en bijbehorende speciale acties. Een ideale kans om tieners te laten kennismaken met de verschillende rollen binnen een team.

The Playground

- The Playground (<https://www.facebook.com/theplaygroundx/>) heeft **2 vestigingen in Antwerpen**: een pop-up versie in het Centraal Station (Pelikaanstraat 3) en een groot café in het centrum (Hoofdkerkstraat 7).
- Je kan er gratis spellen uittesten en terecht voor advies. Heb je een favoriet spel? Met je Lerarenkaart krijg je **15% korting** op de aankoop (niet cumuleerbaar met andere voordelen). (<https://www.klasse.be/voordelen-aanbod/the-playground-bordspellencafe-antwerpen-lerarenkaart/>)
- Ook een **klasbezoek of teambuilding** bij The Playground is mogelijk. Mail voor meer info: info@the-playground.be.

Abonneer je nú op Klasse Magazine*

- ✓ 4 dikke magazines voor maar € 10
- ✓ In september (en bij elk ander nummer) een exclusief Klassecadeautje
- ✓ En ontdek in ons dossier hoe je zelfsturing bij leerlingen kan stimuleren

Ik word abonnee
(/abonnementen)

Betaal **vóór 30 augustus en start je schooljaar sterk!*

Mark Van Aken

7 augustus 2019

Inderdaad Franky, dat is een geweldig initiatief! Er worden daar ook (coöperatieve) spellen ontwikkeld door de leerkrachten, magnifiek!

← [Beantwoorden \(/183744/bordspel-groepsdynamiek-strategie/?replytocom=26033#respond\)](/183744/bordspel-groepsdynamiek-strategie/?replytocom=26033#respond)

Franky Swimberghe

27 juli 2019

In Brugge heb je het Vlaams Spelarchief (grootste ter wereld) in de Vives-hogeschool. Wordt o.a. gebruikt inde opleiding voor kleuterleiders en leerkrachten.

← [Beantwoorden \(/183744/bordspel-groepsdynamiek-strategie/?replytocom=25944#respond\)](/183744/bordspel-groepsdynamiek-strategie/?replytocom=25944#respond)

GEEF EEN REACTIE

Naam ***E-mailadres *** *(niet zichtbaar)*

Reactie toevoegen